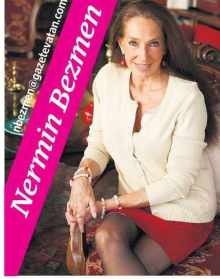

Yayın Adı Pazar Vatan
Referans No 29592041
Renk Renkli

Yayın Tarihi 26.05.2013
Etki Tarafsız
STxCM 404,90

Küpür Sayfa 1
Tiraj 127030
Sayfa 14

PAZAR SENFONİSİ

Ne yazarsam yazayım, parmaklarım bilgisayarda iken piyanonun tuşlarından dolayıcı gibi hissedirim hep. Çalmışa da müzik vardır kulağımda.

Bugün, kafamdaki notalar karmakarışık. Farklı zaman dilimlerinden, mekânlardan, birbirini ilgilisiz olmayan insanlardan gelen sesler buluşuyor zihnimde. Tek ortak noktaları; benim anılarım arasında olmaları. Kimi yan yana, kimi arda ardına, kimi de birbirinden üçra köşelerde... Biraz sarhoşum bu karmaşa içinde.

Ağladığım sıcaklıklar farklı; ateşten buza... Duygular farklı; hüznünden, mutluluğa, hasrete... Renkler farklı; buz mavisinden, kor kırmızısına. Kokular farklı; yaseminde güle, topraktan kama... Liridiler, melodiler farklı; masaldan ağıta... 18 Mayıs gününde davetlisi olduğum İzmir Kırım Derneği sohbet ve yemeğinde, benimle aynı sınırların ve geçmişin, acıya rağmen gururlu hikâyesini paylaşan Kırım Türkü'ü vatandaşlarımızla yaşadığım duygu dolu bir günden sonra, aile tarihimde yaptığım zihinsel yolculuğun devamında, geldim, çocukluğuma takıldım.

Babamın memuriyeti dolayısıyla Balıkesir'de bulunduğumuz o yıl henüz üç buçuk yaşındaydım. Kış ekteki, jüponlu elbisem, menekşe çiçekli ayakkabılarım ve

aym çiçeklerle süslü sapkama, anneannemin elini tutmuş ona misafir gidiyordum. Daha, Ortaköy Dereboyu Caddesi'nde ilerlerken içimi hüznin sarmıştı. Yaz başı, tatlı tük bir akşamın başındaydık zaman. Dereboyu'nda, sağ taraftaki ahşap ikiz evlerin önündeki çınar ağaçlarından kuşlar uçuşup duruyordu. Başımı kaldırıp baktığımda, içlerinde yuvalarına dönen yavru kuşları görünce içim hüznle dolmuştu. İlk defa ayrı kaldığım evimi, annemi, babamı çok özleyeceğimi hissediyordum. Yan gözle anneanneme baktığımda onu yabancı gibi görmüştüm nedense.

İKİ KATLI ESKİ AHŞAP EV...

Yakası ve kol manşetleri beyaz, keten, mavî-beyaz minik çiçekli, beyaz kemerli keten bir elbise giymişti anneannem. Çantas, topuklu ayakkabıları beyazdı. Sol kolunun manşetinin içine doğru tuttuğu dantelli mendili ile arada bir alnımı siliyordu yürürken. Bir ara benim tırnaklarımı kemirdiğini görüp, uyarıyordu: "Çok kötü bir alışkanlık. Senin gibi zarif, prenses gibi bir kızı hiç yakıyor mu?"

Elimi gekmiştin ağzımdan. Ama garip değil mi? Daha fazla kenirmek istemiştin tırnaklarımı. En çok da, ağlamak istemiştin. Yaz akşamının sıcak loşluğu, yanıma başlayan ışıklar, kuşların yuvalarına dönmek için çıktıkları sesler, derenin şırıltısı, hepsi beni ağılatacak kadar hüznin vermisti. Gözlerimi kırptırıp, boğazımdaki düğümü yutkunmuştum devamlı. Beni Balıkesir'den İstanbul'a getirmiş anneannem ise minik bir çocuğu oyalamak niyetiyle, beni bu akşam sinemaya götürceğini, dondurma alacağını anlatıyordu. Evim alt bahçesine geldiğimiz zaman, kayaların kenarında açılmış patikayı takiben beliren bahçe kapısının ardındaki set set bahçe ve iki katlı eski ahşap ev...

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Yaz akşamının sıcak loşluğu, yanıma başlayan ışıklar, kuşların yuvalarına dönmek için çıktıkları sesler, derenin şırıltısı, hepsi beni ağılatacak kadar hüznin vermisti. Gözlerimi kırptırıp, boğazımdaki düğümü yutkunmuştum devamlı. Beni Balıkesir'den İstanbul'a getirmiş anneannem ise minik bir çocuğu oyalamak niyetiyle, beni bu akşam sinemaya götürceğini, dondurma alacağını anlatıyordu. Evim alt bahçesine geldiğimiz zaman, kayaların kenarında açılmış patikayı takiben beliren bahçe kapısının ardındaki set set bahçe ve iki katlı eski ahşap ev...

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Gözyaşlarımı zor tutuyordum. Dedemin burada intihar ettiğini ama ölmeden önce burada yaşayıp, bahçesinde güller yetiştirdiğini biliyordum. Annemle babama olan özlemime bir de dedeme olan hasretim eklenmişti. Küçükük yüreğim öyle daralmış, öyle ezilmişti ki; anneannemin tatlı tatlı anlattıklarını duymuyordum bile.

Nefes alıyor, soluyor, yaşıyorlar

Kapı açılınca, evin serin loşluğu hoşuma gittiği. Anneannem gözümde hazır akıyıcı bekleyen yaşlarını görmeyecekti böylece... Işık yandığı anda, taş antreyle birleşen mutfak, minicik, pırl pırl

yastıklarla süslenmiş sedirleri beni bir masal oyunuyla oyalamıştı biraz. Ama içimdeki huzursuzluk, hüznün, her baktığım köşeden bana "Ağla!" diyordu. Henüz üç buçuk yaşın naifliğiyle, o an artık orada olamasa

da bir zamanlar oturduğumu bildiğim sedire yerleştiğimde, dedemi yanımda hissedip ağlamaya başladım. Ağlamamın sebebi ne anneannem, ne de kızkardeşi büyük teyzem anlamadılar. Onlar için; evini, annesini, babasını özleyen bir çocuktu. Halbuki ben, hiç tanımadığım ama hayalimde kahramanlaşan dedemin yaşamış olduğu mekânda, tarihi imkânsız bir hüznle kapılmıştım. Onu özliyordum. Bunu nasıl ifade edebileceğimi bilemedim o yaştan. Zira dedemin ölümünün üzerinden yıllar geçmişti. Artık hiç kimsenin için ağlamıyordum. Ama benim için, dedem o evin içinden yeni yok olmuş gibiydi. Bunu o yaştan bilemedim söylemeyi...

Aradan yıllar yıllar geçti. Büyümüş, eş olmuş, anne olmuş, yazar olmuşum. Bir gün bir haber geldi ki; dedemin evi satılmış. Yüreğim "Cızzzz!" etti. Çocukluğum uçtu, gitti benden sanki, o haberle beraber. Sanki birileri çaldı çocukluk yıllarımı ve sattı Ortaköy'deki eve beraber.

Dedemin, son yolculuğuna gitmeyi planlarını satın aldığı, son günlerini geçirdiği ve dünyaya veda ettiği evi alanlar hiç bildiler mi, içinde yaşananları, hiç hissettiler mi, ahşapların hangi duygularla çıtırdığını, bilemem... Şimdi düşünüyorum da; kime satıldığı hiç önemli değil aslında. Orada benim geçmişim var. Nefes alıyor, soluyor ve yaşıyorlar...

Gamalı Hac ile Kızıl Ordu arasında Türkler

Neşe Sansoy Karatay'dan, dünya tarihi kitaplarında olmayı bir yana bırak, kendi tarih kitaplarında bile anılmayan insanları öyküsüne, Müslüman ve Türk asıllı Sovyet vatandaşlarının dramlarını anlatan, bir fil yaşıyor olarının ardından, anılarından bir belgesel kitabı; 'Gamalı Hac ile Kızıl Ordu Arasında Türkler'.

Onlar ikinci Dünya Harbi'nde iki ordu, iki sembol ve iki diktatör arasında can verdiler... Cevdet, Osman, Mustafa... Kimse onların hayat öyküsünü filme almadı. Nazi rejiminin yüzlerce filmde

figüran bile olmadılar... "İşte" diyor, Neşe Sansoy Karatay, "Batılı tarihçilerin yok saydığı milyonlarca Müslüman'ın trajik hayat öyküsüne bu kitapta tanık olacaksınız."

Hitler'in 17, Stalin'in ise 25 milyon insanın ölümünden sorumlu olduğu İkinci Dünya Harbi'nde, tarih kitapları yer vermese de, Sovyetler Birliği bünyesindeki milyonlarca Türk ve Müslüman da bu savaşta acı çekti. Yüzbinlerce öldü ve yüzbinlerce de

vatansız kaldı. Ne acı ki; dünya tarihi de, Türk tarihi de, Alman Nazi ve Sovyet Kızıl Ordu cephesi arasında kalan bu insanların unuttu... Azeri, Kazak, Kırım ve Kazan Tatarları, Çeçenler ve Kafkas Halklarının, Özbek, Türkmen, Ahıska Türkleri,

Karacay ve Kırgızların acı öyküleri işte bu kitapta... "Ne yazık ki benim sözlerimi yanlış anıladılar. Şu okunan ne güzel bir eser. Ben zevkle dinledim. Sizler de böyle. Ama bir Avrupa'ya bu eseri böyle okuyup da bir zevk vermeye imkân var mı? Ben demek istedim ki; bizim seve seve dinlediğimiz Türk bestelerini onlara da dinletmek çaresi bulunsun. Onların tekniği, onların ilmiye, onların sazları, onların orkestraları ile... Biz de Türk musikisini milletlerarası bir sanat haline getirelim derken Türkün nağmelerini kaldırıp atalım da sadece Batı milletlerinin hazırdan musikisini aıp kendimize maledelim, yalnız onları dinleyelim" demedim. Yanlış anıladılar sözlerimi, velveleye verdiler ortalığı..."

Nitekim, Ata'nın ölümünden itibaren, O'nun halk müziği kaynaklarından yararlanarak çağdaş musiki tezinin nasıl yön ve anlam değiştirdiği de yine kitapta anlatılıyor. Ben kitapta okuduğum bir çok detayı biliyordum. Ama sayet musiki ile ilgili bir reklam firmi çıkacak olsaydı bunun gibi daha çok kitap okurdum. "Ben her yana yatarım, yeter ki devir benim, devran benim olsun, dönen çarklar beni ezmesin" telaşında sıçramaya çalışanlar da, kötleme davalarında bile inandırıcı olmaları için bu çalışmaya yapmaları gerek. Kazandıkları paralar biraz okumaya, öğrenmeye imkân verir belki... Belki biraz daha da sıçramaya...

Atatürk'ün musiki devrimi

Profesör Gülper Refiği'nin kaleminde 'Bir Perdelik Efsane - Özsoy Operası' CD'si eşliğinde Atatürk ve Adnan Saygun' kitabı...

Özellikle, tam internete, omurgasız bir metinle Cumhuriyet devrinin klasik müziği anlatma, öğretme projesini çarpan ve çok avam bir tavrıyla alay konusu yapan reklam filminin dikkatime sunulduğu zamanda okumak çok anlamlıydı. Sevgili dostum Gülper Refiği, ön yazısında, Cumhuriyet Kültür Tarihi'nin dönüm noktalarından biri olan bu hareketle Adnan Saygun'u bizzat görevlendiren Atatürk'ün, gerçekleştirdiği devrimleri, geçmişle bağlarımızı koparmak için değil, yaşanan çağın sosyal gerçeklerine uygun, bağımsız, milli devlet yaratma amacına yönelik olduğuna dokunarak başlıyor ve "Atatürk'ün, asırlarca ezilmiş, mazlum milletlere umut ışığı olan asker ve devlet adamı kimliğinin kökleri, Mevlâ'nın, Avrupa Rönesansı'na ve Aydınlanma Dönemi'ne rehber olan dünya görüşünden beslenmektedir" diyor. Giriş bölümünde ayrıca Adnan Saygun'un şu sözleri yer alıyor:

"Atatürk'ün güzel sanatlar ve musiki konusundaki görüşlerini kavrayabilmek için, O'nun sadece bu konuda dediklerini değil, Türkiye Cumhuriyeti'nin doğması, kalınması ve çağdaş uygar dünyada şerefli yerini alması için, hayatı boyunca yaptıklarını ve söylediklerini bir bütün olarak ele almak zaruret vardır. Ancak ondan

sonradır ki; O'nun görüşlerini kavrayabiliriz. Böyle yapmayanların ve sinsi maksatlarla Atatürk'ün sözlerini yorumlayanların teşhis olunarak, Türk toplumunu zehirlemelerine fırsat verilmemesi gerekir." Bu sözler, bestecimizin 1982'de basılan 'Atatürk ve Musiki - O'nunla birlikte ve O'ndan Sonra' başlıklı kitabından alınmıştır. İşte, 'Özsoy Operası', Adnan Saygun'un sahiplendiği bu görüş, bu anlayışıyla, yeni Türk ulusunun yeni müziğinin köklerini, kendi tarihinden, geleneklerinden alarak, Atatürk'ün "Milli kültürümüzü muasır medeniyetler sevyesinin üzerine çıkaracağız." hedefini müzikte gerçekleştirmek üzere bestelenmiş.

Kitapta, tatlı, masalsı; bir dille anlatılan Atatürk Dönemi musiki devrimini okurken, müzik konusu bahanesiyle Cumhuriyet'i küçük düşürmeye çalışan her döneme uyarıcı u' zihniyetine cevap değil, tavrı olarak, yine Gülper Refiği'nin bu kitabındaki Vahit Rıza Zübü'nün anılarından so aktarmayı yapmak

isterim. Atatürk, Dellalzade İsmail Efendi'nin 'İsfahan' bestesini dinledikten sonra Vahit Rıza Zübü'ya sunuları söylemiş:

"Ne yazık ki benim sözlerimi yanlış anıladılar. Şu okunan ne güzel bir eser. Ben zevkle dinledim. Sizler de böyle. Ama bir Avrupa'ya bu eseri böyle okuyup da bir zevk vermeye imkân var mı? Ben demek istedim ki; bizim seve seve dinlediğimiz Türk bestelerini onlara da dinletmek çaresi bulunsun. Onların tekniği, onların ilmiye, onların sazları, onların orkestraları ile... Biz de Türk musikisini milletlerarası bir sanat haline getirelim derken Türkün nağmelerini kaldırıp atalım da sadece Batı milletlerinin hazırdan musikisini aıp kendimize maledelim, yalnız onları dinleyelim" demedim. Yanlış anıladılar sözlerimi, velveleye verdiler ortalığı..."

Nitekim, Ata'nın ölümünden itibaren, O'nun halk müziği kaynaklarından yararlanarak çağdaş musiki tezinin nasıl yön ve anlam değiştirdiği de yine kitapta anlatılıyor. Ben kitapta okuduğum bir çok detayı biliyordum. Ama sayet musiki ile ilgili bir reklam firmi çıkacak olsaydı bunun gibi daha çok kitap okurdum. "Ben her yana yatarım, yeter ki devir benim, devran benim olsun, dönen çarklar beni ezmesin" telaşında sıçramaya çalışanlar da, kötleme davalarında bile inandırıcı olmaları için bu çalışmaya yapmaları gerek. Kazandıkları paralar biraz okumaya, öğrenmeye imkân verir belki... Belki biraz daha da sıçramaya...